

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАЛЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭХИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Х а н а т
1931 сүл алтынны
мытан тахса

№ 141 (4875)

1976 оыл, Сэтнийн 25 күнэ
ЧЭПНИЗ

Сыгата
2 харты

ТАБААРЫС Л. И. БРЕЖНЕВ БУХАРЕСКА КЭЛИТЭ

ССКП КК Генеральнай секретара табаарыс Л. И. Брежнев сэтнийн 22 күнүгөр Румынни Коммунистическай партияни Генеральнай секретара, Румыния Социалистическай Республикани президенти Н. Чаушеску ыгырыатынан доордуу маддытты Бухареска кэлэ.

ССРС уонна Румыния государственнай былаахтарынан кыргыттыллыт Бухарест аэропордугар — Отопелга самолет трабын табытар табаарыс Л. И. Брежнев РКП Генеральнай секретара, РСР президенти Н. Чаушеску илтиги кыргыттыт.

Көрсүһүү үөрүүдэх церемониятын кэнниттэн табаарыстар Л. И. Брежнев уонна Н. Чаушеску бичуотунай экспорт ырыаааһынан куоракка бараллар. Бухарест уулуссалара уонна площадьтара ССРС уонна Румыния государственнай былаахтарынан, советскай маддыты эвэрдэллэр илтигиллэр, румынны тылларынан суруллубут транслитерациянан кыргыттыллыт. Столица уонунан тыһымча олохтоохторо уулуссаларга, площадьтарга тахсан ССКП КК Генеральнай секретарын уруйдаах-айхаллаан көрүстүлэр.

Скынтэйи площадьтар үрдүн советскай маддыты үөрүүдэхтик көрсө Бухарест муниципальнай пароднай советын чыһаннэро, Румыния бары 39 уезтарыни предстванителлэро, промышленнай предпритиеһар уонна тутуулар рабочайдара, наука уонна культура деятеллэро, үрөһөр илтигтар кэлбиттэр. Леонид Ильич Брежнев Бухарест символическай күлүүһэ туттарыллар.

ССКП КК Генеральнай секретарын көрсүһүү румынскан уонна советскай норуоттар добордоһууларыан чагылхай демонстрацияһар кубуллуба.

Ити күн ССКП КК Генеральнай секретара табаарыс Л. И. Брежнев уонна РКП Генеральнай секретара, РСР президенти Н. Чаушеску бастагы бэһиэдэллэллэро буолло. Ол хаамаһытар табаарыс Л. И. Брежнев уонна Н. Чаушеску илтиг өрүттэри интерлиггэро сорох боннуруостарга сакааларын атаастаһалар.

Табаарыстар Л. И. Брежнев уонна Н. Чаушеску көрсүһүүлэро истиг, табаарыстын быһымта-майгыта мытылына.

ССТА.

Оройуонга дизельнай электростанция, «Сельхозтехника» холбоһугун, мелиорация ПМК-тын, о. д. а. курдук элбэх национальност предстванителлэро биригэ түмсэн, хардарыта көмөлөсүһэн үлэни коллентивтара бааллар. Норуот хаһаайыстыбатын араас салааларыгар өр сылларга айымылаахтын үлэлиир кэлпи специализацияба суохтар. Кинилэр өртөлөрүгөр нууччалар «Бичует Знак» орден кавалердара врач М. И. Ериолова, агроном С. В. Кошкова, Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала В. И. Свилова, норуот үөрэһиритин туйгуна Н. В. Поливинна уонна да ыттар бааллар.

Ол эрэри үлэһиттэри, ордун эдэр ыччаты, социалистическай интернационализм тыһыгар итингэ оройуон партиянай, профсоюзнай уонна комсомольскан тэрилтэлэрин үлэлэригэр билигин да баны итэбэстэр уонна көтүтүүлэр суох буолбатахтар. Бастатан туһа, бу сүһүгэн суолталаах темада лекциялар уонна бэһиэдэллэр хам-тум оһоһуллаллар. Онуоха эбии кинилэр идеяностара, дьонгэ тийиһитиллэр ардыгар ситэстэ суох буолар. Культура учреждениелара, комсомольскан тэрилтэлэр норуоттар добордоһууларын пропагандалааһында аналлаах биччэрдэри, көрсүһүүлэри, быһытпаһалары, атын да дьаһаллары сэдэхтик тэрийэллэр. Интернационализм темистэ көрдөрөн агитацияба эмиз сөптөөх миэстэни ыла илин. Оройуон оскуолаларыгар, оһо учреждениеларыгар ыччаты интернациональнай итингэ бары формалар толору көдүүстэхтик туһаныллар буолбатахтар. Итилэр түнүктэригэр сорох үлэ коллентивтарыгар, чуолаан тутууга сезонунан үлэлиир биригээдэллэргэ дьону итэр үлэ биллэр-көстөр итэбэстэрдээх. Биир үксүн ол да охсуутугар тыа сиригэр тутар-тактар үлэлэр наһаа бытааннын, сөптөөх эбэй хаачыстыбата суох ытыллыллар.

Партиянай уонна общественнай тэрилтэлэр үлэһиттэри социалистическай интернационализм, норуоттар тулхадыйбат добордоһууларын тыһыгар сыламтата суох итэр эбээһинэстээхтэр. Коммунистическай итти бу дьонуннаах салаатыгар партиянай пропаганда, политическай агитация, тэрийэр үлэ бары формалара уонна средствалара — лекциялар уонна бэһиэдэллэр, дьон олоһор сиринэн итэр үлэ, аналлаах биччэрдэр уонна көрсүһүүлэр, шефствэн көмөлөһүү, добордуу сибээстэһии, о. д. а. сатабыллаахтын туһаныллаахтара. Бу дьыалада Улуу Октябрь 60 сыла туолуутугар бэлэһинни улахан көмөлөһ, сүһүгэн суолталаах буолуба. Партиянай тэрилтэлэр, идеологическай фронт бары учреждениелара юбилейга бэлэһинниини сибээстээн үлэһиттэри патриотическай, интернациональнай итти бөлүүрүстэринан ордун утуһаахтын дьарыктаныахтаахтар, аналлаах дьаһаллары ырытан оһоруулаахтар.

Норуоттар добордоһуулар — бииһи саамай сыаналаах кылааппыт, социализм кыайылыарыттан биир саамай дьонуннаахтара. Бу добордоһууну бииһи, советскай дьон, харах харатын курдук илэ-дэн харыстыахтаахпыт.

П С Б С К С пленума

Сэтнийн 23 күнүгөр Москвада Профессиональнай Союзтар Эүтүн Союзтаары Кини Советтаны пленума буолла.

Пленум тэрээһини боннуруоһу сөрдө. ПСБСКС Председателини ПИНАЕВ АЛЕКСЕЙ ИВАНОВИЧ калымына.

Пленум ССКП КК алтынныларга (1976 с.) Пленумун уураахтарыгар сөп түбэһиннэро уонна Пленумга ССКП КК Генеральнай секретара Л. И. Брежнев

этинигэр оһоһуллубут бала-профсоюзтар 1976 сыл уонна ыһаныларга уонна түмүктээһиннэро олоһуран профсоюзтар биччээхтик төлөрүүгэ бары ауттарын ууруохтара дьин эрэллээдилэр.

Дүүлэлэһилибит боннуруостарга пленум кини уурааһы Пленум үлэтигэр ССКП КК калымына. Пленум кыттылаахтара ССКП Кини Комитетин, Секретара А. П. Кириленко, ССКП Политбюроһун чилинэ, ССКП КК секретара Н. В. Капитонов, ССКП КК Генеральнай секретара табаарыс Л. И. Брежнев кыттыны ыдылар.

Брежнев түс бэйэтин советскай

ССТА.

КАЛИНИНСКАЯ УОБАЛАС, Молоковская оройуон В. И. Ленин аатынан колхозун аэропортто Социалистическай Улэ Геройа А. В. Чистяков — 1976 сыла ССРС Государственной биримийэтин лауреата. Кини тор уопуһу үүннэрэр аэропорту саалаар. Аэропорттан 250—350 м үүнүүкү ылар. Аэропортто доболаһааһы бастыһа оһог оскуолата үлэлиир.

Снимокка: А. В. Чистяков (укааттан иккис) аэропорт үлэ тэрээһинин туһунан көһөһөр.

А. СВЧИННИКОВ фотота.

«Знание» общество бырабылыанньатын пленума

1976 сыл сэтнийн 23 күнүгөр «Знание» общество оройуоннааһы тэрилтэтин бырабылыанньатын уочараттаах пленума буолла.

Пленум, общество республикатааһы тэрилтэтин бырабылыанньатын уурааһар олоһуран, «Знание» общество оройуоннааһы тэрилтэтин уочараттаах отчуоттуур-быыбардыр конференциятын 1977 сыл тохсунньу 5 күнүгөр ытырга быһаарда.

Конференцияда делегаттары талыы муормата олохтоһо. Ол гы отчуоттуур-быыбардыр ха-быһымтынан, кантайгы-сүһөһааһына ССКП XXV съезин уу-

тэрилтэлэр учуоттарыгар турар общество хас бистэни чилиһинтээн оройуоннааһы конференцияда биир делегат талыллыахтаах.

Общество кантайгы сүһөһ тэрилтэлэригэр отчуоттуур-быыбардыр мунньахтары 1976 сыл сэтнийн 25 күнүттэн ахсынны 10 күнүгөр дьэри ытырга быһаарылына. Пленум ити мунньахтары ытты графигын биччээтэ.

«Знание» общества быылытаны муормата олохтоһо. Ол гы отчуоттуур-быыбардыр ха-быһымтынан, кантайгы-сүһөһааһына ССКП XXV съезин уу-

раахтарынан сибээстээн лекционнай пропаганда күүһүрдүүгэ ытыллыбит үлэлэри түмүктүүдэ уонна сэтээд матырыйааллары, Кини Комитет алтынныларга (1976 с.) пленумун уураахтарыан кыһилиһынааһы кыһилиһа, дьириник быһааран өйдөһөн оһог пятилетка бастагы ыһыны ударнайдык түмүктүүргэ уониг көлөр сылта оройуон норуотун хаһаайыстыбатын салгыы сайгынарынаа бөһо акылааты оһуууга тыа сирин үлэһиттэри тунэ тардыма сага соруоттары туруоруоһа.

ИЙЭ ДОЙДУ БААЙЫН-ДУОЛУН
ХАНГАТАР ИНИН

РСФСР Верховнай Советын IV сессиятынар депутат А. Я. ОВЧИННИКОВА этиитэ

Табиарыс депутаттар! РСФСР Верховнай Советын сессията советскаяй норуот үлэти-хамнаһа, олоҕо бүтүнүгүтэ ССРСН XXV съезин историческай үүрэхтэринин оро көтөрүллүбүт кэмнэгэр буолар.

СССР-и КК алтынныштаады Пленумун уураахтары, ити Пленумга таабырыс Л. И. Брежнев этитин. СССР Верховнай Советын сессиятынан бигэртэтиллэбэт, биниги дойдубут онус бнэс салга экономическай модун ыларын салгыы бөдөрөгөтүү, ики социальнай-культурнай сайдыытын улуукаан быланнарыын Саха АССР үлэнииттөрү сүткөн бини-рэбэллэрин көрүстүлөр уонна итилер үлэҕэ политическай салга өрө көтөдүлүүнү үөскөтүлэр.

СССР-ийн алтныныгатаар Пленумун уураахтара уонна Пленумта табаарыс Л. И. Брежнев этиг, онус паталетка кылазынай туһаайышларын уонна тургуруллбут сорукутар практичеснайдык олох-тоһунта партийнай, советскай, профсоюзнай, комсомольскай уонна хаһаайыстабыннай төрүтүлэр үлэлэрин килгэ программатын чуолгайдан быһааран бэридилэр.

Бүгүн боссаңда өнүк бизе сылга уюна 1977 сылга РСФСР норуотун ханайыстыбатын сайынына рын былааннарын дуулааһыннаахтары, итилер то: бо дааны итиг даалааһыннаахтары, улахан кээ-майдаахтары уюна тыгааһыннаахтары урдүн, наунайдын олохтору быһаарылдыгыттары уюна туолор абааһаахтары биһиги итээһибит. Ол уюна ити былааннар сир ахсын итинки баһиронналар.

Саха АССР өнөр уулаах куустарын түргэн тэти-
мизин сайынарар туһугар партия КК, табаарыс
М. Н. Брежнев тус бэйгэ, союзнай уонна федерат-
тивнай правительстволар ураты кыһамыны
ууроллоро бэйгэтигэр ыраах хотугу республикабыт
партийнай, советскай органнарын, бары үлэһиттэ-
рин саналарын өрө көтөдөр уонна дойду бүтүн-
нүүтүн көрүөтүн хаһаайыстыбатын сайынарары
былааннаах уонна быһынн бу сессияда дьүүлэһил-
лэр, РСФСР норуотун хаһаайыстыбатын бэс
сыллаах былааннаах уонна 1977 сыллаагы бы-
лааннаах быһынн республикабыт кизиник көрдөрүл-
лүбүтэ өрө куурдар.

Саха АССР үлэниггэро советскай норуот бүтүү-
гүн күндүг, ССКП не уонна тас политикатын ле-
нинскэй курсун биир салаанан ойууллар. Кинилэр,
тохсус пиялелганы ситиһилээхтин түмүктөөн ба-
ран, өмүс пиялелка бастаны сыһын былааннарын
тодорор аһын охсуһаллар.

СССР XXV съезнин делегаттара — «Мастаах» союз сүөһү көрөөччүтэ Парасковья Спиридоновна Ефиманова, «Депутатской» биринск хоргоолдуу хөстөөччуларын биригэдиһэ Владимир Иванович Гриня, алмааны ылгыр фабрика рабочайа Раиса Ивановна Томилова ыгырылларынан Саха АССР промышленноһун, тутуутун, транспортын уонна сибээһин, тыатын хаһаайыстыбатын предприятеларын коллективтара, научнай учреждениелара уонна норуот хаһаайыстыбатын бары салааларын коллективтара үлэ вахтатыгар турар үлэһиллэр. Куоталаһааччылар деинистэринэн хас биридин үлэһитир динистэбэ мунуутуур көдүүс уонна үлэ үрдүк хаачыстыбатын иһин охсуһуу буолла.

Норуюг бүтээгүүрнүг куугалааһынтын дьынгээх түмүктэра бүтүүн чакчы кастоллор. Республика промшлеленһаа уон үй түмүктөрүнөн былааны тас оттуһун 8,0 мэдүбүн солкуобайлаах бороуукуһуһаы бирдэ. Геологическай разведкаа, алмааны, хорөөддүну, сүдүүдүн, тас чогу, айымаа габьн касторһуһаа соруудахтар тоһоруулааһлар.

Бордуукусунта сүнийүнэн норуот туттар табыр-
дара буолар. олохтоох сиргэ бас бэринэр про-
мышленность былагы 101,6 бырыһыан толордо.
Үлэ оҕорон таһарымытын үрдэтүү сорудах аһа-
ры туола. Итин аастык сыл тустаах кэмий кытта
тэҥизтээххэ, 6,5 бырыһыан үрдэтэ.

Норхот хангайыстыбатын материалнааь баэзта үүнэр уонна сайдар. Сага техника уонна бастык технология улам нунгунн олохтонон илэр. 1976 сыл уон ыйыгар республикада 263 мөлүөүн «ол- муобайдаах сүрүн фондара» үлэсэ киллэриллинн- лэр. ити аасыт сыл тустаах кэмин ылтта тэҥнээ- тэххэ 84 мөлүөүн солкуобайынан элбэх. Быйыл алмаастаах «Удачнай» грубкада хааа байытар ком- бинатын бастааы уочарата үлэсэ киллэриллэн, бы- райымактаммыт кээмтатыгар тиордилиннэ, ити ком- бининиэ алмааны ылгыыр сабыс-сага техника тут- таллар.

Комүбү малгай Кураанактаады фабрика уонна Саарылаактаады хомуус-сүрүмэ рудинга өгөрөн таһаарышлара бырайыактаахтык таһымга тирээрдииниэ. Бүдүүтээбэ ГЭС иһинэ уочаратын тутууга икки агрегат үлээбэ килдэрилиниэ уонна сыл бүтүөр диэри үбүс агрегат үлээбэ иһирэрэ көтөһүллэр. Сууһаада 15 тонна өтө астыһар уонна 8 тонна халбаһы өгөрүһүтүрүтэ таһаарар ыһамталыах өт комбината үлээбэ иһирдэ. «Якутсельстрой» трест бодот панеллардан дьиһин тутар саҥа аһыдуу, хотөр фабрикаһын иһинэ уочаратын тутуу уонна да атын тутуулар бүтөн эрэллэр. Хайа промисленноһулар технологическай процесстари салайһын автоматизированнай системата олохһонор. Дойду хоһугулуу-илиһин өттүтэр 12,5 кубометр иһтээх хомуустаах ыһааһааһордөр аан манһай үлэһээн эрэллэр.

Нэгилдэнийн наадыглыг хаачийвар промыш-
ленность саладлара энз сайдаллар. Хайн-үйз бй
нл олохтоох уонна аһылык промышленнотын ми-
нистерстволарын предпритиелара норуот туттар
огонуктарыг сага 50-таа таха керүктэрин огор-
ууну баһылаатылар. Билэн турар, ити ситиһи-
лэр нэгилдэнийн кердөбүдүн билигин даһана то-
дорботтор. Союзнай уонна союзнай-республикан-
скый бас беринилээх сорох предпритиелар, холо-
бур, өгнөөх металлургия, Минэнерго, СССР Мин.
промстройматериалларын предпритиелара кур-
дуктар, бытархай дыһаланан ааһан, норуот туттар
табаардарын огорон таһарымга бериллэр сору-
даһтары толорботтор. Итинин табаардары огор-
ууга олохтоох промышленность салааларыгар хаа-
лын энз баар. Ити үкүөтөр кинилэри сырсыһан,
матырыһаалларын, фурнитураларын хаачийыга
үлэхэн итэбэстэр бааларыттан таһар.

Табзаарыс депутаттар! Тыва хаһаайыстыбатын олохсуйбут уонна саҥа салааларын сайдыыларыга билиги республикабытыгар ахсаабат көмө оҥоһуллара кинини кинигээн түмүүнү уонна идэтинини, производствоны салгы, механизациялааһыны, ыһыныллыбыт эбэһээтэлиститибэлэри толорууну үтүгөйдик тэрийэр кыагы биэрэллэр. Ыйыл тыва хаһаайыстыбатын үлэбиттэрэ мнах сүөһү ахсаанын эбэтип былаанын 19 тыһыынчаны, сылгыны — 27 тыһыынча, табаны — 10 тыһыынча көргөтөбөн аһары толордулар. Аспыт сыл уон айын талымын кытта тэҥнээтэххэ, албах сүөһү, үүт, түүллэх атыылаһылыына, Хортусоппуу уонна оҕуруот астарын атыылаһыыга сыллаагы былааннар аһары туолдулар. Хотугу сир тыва сиринээди үлэтинин олоҕо бэйэте улам баай-дуол, кэрэ ис хоһоонноох буолан нэһэр.

Итний сэргэ бийнхэ тѳа сиринзѳѳ бѳдэрѳѳтѳн тѳтѳу бѳгдѳнѳѳ сѳйдѳр. Итн РСФСР М.и.сѳлѳстрѳйѳн усѳнѳ Рѳскѳлхѳстрѳй хѳлбѳѳн сѳстѳмѳлѳрѳн тѳрѳлтѳлѳрѳн мѳтерѳлѳлѳлѳ-тѳхѳнѳснѳй рѳсѳрѳлѳрѳнѳн жѳлтѳхтѳѳ хѳлччѳѳѳѳ ѳлѳѳтѳ бѳѳлѳр.

Бийиги республикабытыгар тым сиригэр куһаҥа-на суох туттааччылар бааллар, ол гынан баран ин-жилар үлэлэрин олус мөлтөх производственной ба-за, тутуу механизмынан куһаҥанын хааччыллымы, ордуу транспортнай средстволарынан, промышлен-най конструкцияларынан, туһалаах иттигэччилэри-нин куһаҥанын хааччыллымы атахтыыллар. Олус пяталеткага тым сиригэр капитальной тутуу күүскэ көмүһүнэн сыбээстээн эти проблемалар чугастаагы кэнигэ быһаарыллыах тустаахтар.

Табаарыс депутаттар! Саха АССР норуотун на-
һайыстыбатыгар союзнай суолталаах хайа про-
мышленноһа баһыйар мизэстэн ылар. Кини баа-
тыгар олохуран урукку иччитэх сирдэргэ Мирный,
Алдан, Ленскэй, Нерюнгри куораттар уонна уону-
нан аадыллар рабочай бөлүөлөктөр үөскөтүлэр.
Ити куораттар уонна рабочай бөлүөлөктөр нэһи-
лэниилэрэ, түргэн тэтиминэн элбипр. Ити тэти-
мнэри сөптөөхтүк олоһорго дың фондатын үөскөтүн,
социальной-культурнай тутуулары сөптөөх нээмэ-
һинэн элбэтин адыас кыйан ситиспэттэр.

Мин Саха сирин согуруу өттүн, биir сааһын эрз туолбут Нерюнгри туһунан, бастакы хардыылар ыраахаттарын көрсөр куорат туһунан этэр буюлбатахпын. ССРС Чоҕун промышленноһын министри В. Ф. Вратченко сотурууларыта билиэхэ кэлэ сым. дьыбыта. Комплексы уонна куораты тутууну кытта сирэй бэйэтэрин билесептэ. Оһио дьон-сэргэ ирэ көтөбүллүүтэ үрдүк. Ол гынан баран өһнөөх металлургия систематыгар горюнкар олоор усулуобу. баларын тупсарар туһугар сөптөөх кыһамны баар албох сыллар усталаарыгар кыйан кестүбөт. Бал оһиоодор туундуба балабатыгар уонна тымнын полехун оройуонугар олохтоох дьон хастыы да сыл устатыгар бастах тутууларга олоролдор. Ити барыта нэһилиэнньэ хамсааһына улаханыгар булгуччу тириэрдэр.

Киннэхэ бас бэрнэртгэн тутууга суох, дьон-сэргэ олохун-дьаһахын газрылар боппууостары сүрүннээн быһаарыыга үлэһиттэр депутаттарын Советтарыгар итин бырааптар бэрлэллэлэрин иһин, салаанан быһаарыаһын билигин баар практиката-гар ити бырааптар хэмсатар нүүстэрэ кыра. Совет-тар союзнай ведомстволар үлэлэригэр биллэр-көстөр сабыдыллы өгөрөр кыахтара суох. Онон союзнай министрстволар аппараттара, министрдрэ бэйэлэрэ ити боппууостарга сыймаанарын уларытаахтарын наада. Билэти, ону сэргэ, озорор дьыалэри, оскуо-ларда киннэхэ киннэһэни бөлөх үчүрүөдөнөлэрин уонга балыйаһалары тутууга капитал угуутун улаа-тыннарар наадалаах дьэн аарыахытын бадарыбыт.

Табаарыс депутаттар! Онус пятилеткада уонна 1977 сылга көрүлөр быһаантар бырайыактара Саха АССР-га хостуур промисленновы түргэниик сайым. парары, леби, гаһы, тимиэр рудатын уонна апатиты көрдүүр геологоразведочнай үлэлэр тэттимизээн түргэтэтэри эрэйбэллэр.

Оннозор билиги, Саха сирин дьонно, сир анны-
наады байдара улахан арыыһылары итэ үөрөтөн

хаалбыт дьон, соҕотох Саха сириг соҕуруу өтүгүм хаалыт баайдарын тустарынан көсөтөһүнүн улахан. Ити соҕобут. Ити, туох-хайа нинигэ үрдүк хаачыс тыһаалах уонунан миллиард тонна консаларар чох. Киилартэн адаас чугас тимири рудатын сүнгөм ыһах саппаастара бааллар. Итинтэн хоту дьэки Селидирдөөрү алатиттар саппаастара арыллынылар. Олор саппаастара, ыһах холуулар даһнадарынан 3 миллиард тоннаанан ыһаарылынылар. Тибэсөр, флогопит-сүлүүдө кэһиник үөскээн сытар сирдэрэ. Ити уонна да атын сир баайдарын арылан туһара таһаары республикага транспорт бэри көрүнтэрин аһары туһар тэһимнэринэн сайыннарары булгуччу. Ыһахтын мөдүһааллар, итилэр 3 мөдүйүөнтөн таһа квадратнай километр сири сабардаан сыталлар.

Илүү ихэдгээсээ бэлэн республикабыт историктаар дойдуну бүтүүнүүтүн тилийэ көшүт кэрэ, бэлэе событкэ буолла. — Саха сиригэр БАМ — Тымда — Беркавит тимир суолун бастаах сүһүөхтэрэ тал-төннүлэр. Тимир суолу тутатчылар графиты айыры түһэн үлэһиннэлэр, ити Саха сирин собуруу өттүнээ би чохтоох комплексы ордуу түргэн татыллыны дуу-тарга кыагы үөскөтөр, ити билиин республикабыт бары үлэһиттарин сүрдээбин үөрдөр.

Биһиги суол тутуутун уопсайынан лааһа аһары түһөн иһэр тэтиминэн мытарга тылларын бээрбит суолу онороччулары быгетик эрээнбит. Итинэн сибээстэн биһиги тимир суол тутуутун хоту диэн тимир рудатыгар, апатиттарга, сүлүүдэргэ, тутуу маһыгар уонна Саха сириг атын даһаны баайдарыгар тириэрдэргэ кинини салгыы тутар мадалаарын туһууна ССРС Госпланын иһинэри кэлиин тран-спортнай проблемалар институттарын, технико-эко-номическай көрдөөһүннэр уонна тимир суол тран-спорун бырайыантыыр государственнай институт онорбут түмүктэрин өйүүрү итинэн тимир суолу хайыы-үйэ чугастаары бисе сымларга улахан уу суолугар—Алдан өрүскэ туурар Томмот куоракка тириэрдэри мадалаарынан аарыах этибит.

Табаарыс депутаттар! Бүгүн республикада кэлэр таһаарас 70-тан тахса бырыһыана Ленада турар Осетрово пордунан тиэллэн кэлэр. Ол тынан баран флот таһар дьоруун, Лена холбоһуктаах пароход-ствотын причалларын, ону тэнэ таһаары ылааччылар кыамталарын улаатыннарыы тэтимнэрэ таһаары таһыы элбэһиниттэн ыраадынан хаалылар. Пароходство 1976 сылга таһаары таһыы былаанын ситиһинилээхтик толорбутун үрдүнэн, бучкаастаах устуу (өрүс-муора) суднолара тийибэттэриттэн, кэлэр таһаарастары барытын Осетровтаады порт кэмгэр тизйэр кыада суоһуттан Осетровтаан таһаары ылыы, итилэри Дьааһы, Индигирка өрүстөрүнэн таһыы толору кыаллыбата. Билинч РСФСР Өрүһүн флотун министерствотыттан Лена пароходствотын флотун хайымы-үйэ 1977 сылга теплоходтарынан, танкердарынан, баркаларынан биллэрдик толорон бизрингэ уталыйбат дыһаллары ыларыгар көрдөбүт. Осетровтаан порт төрдүс уочаратын тутууну саадыахха уонна кинини бу патылеткада туһаа кылларнааха. Эмнэ бу патылеткада Якутскайдаагы өрүс пордун иккис уочаратын тутууну көрүөххэ.

Транспорт средстводара уонна Саха АССР авиа-
ционнай, автомобилын транспортын туох баар мате-
риальной-технической базата бейергууллэрэ наада.

Табаарыс депутаттар! 1976—1980 жылдарга РСФСР норуотун хаһаайыстыбатын сайыннарымы Государственный былаанын уонна 1977 сылга Государственный былаан, бюджет бигэрэтэргэ миллиардыбит бырайыактарыгар Российской Федерация экономикатын уонна культураны сайыннарымы ССКП XXV съездин уураахтарыгар тодору соһ түбэр кылгабынай хайыскаларга быһаарыллаллар. Мин 1976—1980 жылдарга РСФСР норуотун хаһаайыстыбатын сайыннарымы, Государственный былаанын, бюджет бигэрэтэргэ улаханньык астынан турар этин миллэрэбин.

Саха сириг үлэһиттэрэ, ССКП XXV съездин уураахтарынан, ССКП КК Генеральный секретара табаарыс Л. Н. Брежнев ССКП КК алтыннытаады Пленумтар этинтигэр бэрилдэбүт балаһыанньаларынан уоһаа түмүктэринэн салайтаран туран, былааннаах соруудахтары уоһаа ылыныллыбыт абстракттибидары чистазакхтн тэлорор туһугар кылаалары барытын өнөрүсхтара, Улуу Октябрь 60 сылын достойнайдык көрсөр иһин, оһус бисе сымлаах былааны болдьоһун иһинэн тэлорор иһин социалистическай куоталаһымы кизгитиэ этинтихтэрэ диин ССКП Кинн Комитетта, РСФСР Верховная Совети этиннэрэрбин көндүлээт. Кинилэр билиги дойдубутугар коммунистическай тутуу уонсай дьыаһыттар киллэрэр байэлэрин кылааттарын хайаан да алдьаһтэрэ. (Ытыс таһыһыста).

ГРУППА ҮЛЭТЭ ТӨБӨ МӨЛТӨӨТӨ

Хадаар — Эрлик Эрстийн аатын сөнхсэ биш сүрүн өдөлөөтө. Манна бариата өдөлөөтө чухайлар дээрнэйдээх, биеэ носталх народнай контурула группата үлэлээр. Ону олохтоох партинай тариата бөөрөгүн чиллээ А. М. Степанов салайар. Группата өдөлөөтөххө, ааспыт өдөгүг сүн балаача үлэлээр кэлбэт: хас да тегүл бэрбигэрлалар өгөхүлүбүттар, партинай муннах көрүүтүгэр биеэ бонпууоса киллээрдэллэбэт. Народнай дээрнэйдэр киллээ, өдөлөөтөххө, биеэ бонпууоса киллээрдэллэбэт. Народнай дээрнэйдэр киллээ, өдөлөөтөххө, биеэ бонпууоса киллээрдэллэбэт.

Ол аэзэри дүнг иккэ киллээх, народнай контурула бу группата эрбэллэри курдук үлэлээр бөлүбүтэ ыраахыт. Постар бийлэти курдук эрбэллэти, уратылаах дыйлаа чончу түгү үлэлээр бөлүбүтэ кылган көсүбөт. Биш үкүсүн өнтөн да тегүл өдөлөөтөххө техниканы көрүүгэр хараахыт, туһанылаа бөдөн итэрэстөр тахса туралар. Эрлик, сибээс үлэлээр бөлүбүтэ халаны, көтүүтү сүх бөлүбүтэ. Оттон ити бонпууостарынан коммунистар И. Я. Собакин, И. П. Тарасов председатели группалар алаан-минзон дьарыктаахтар. Бийлал хадаарлар сүөхү алыгыт сөбүтүмкэлээххө уруксу сыйлаарлар мөлтөхтүк үлэлээр, оттон сибээс халаныстылаах бөлүбүтэ адыс өдөлөөтөххө сыйлаахыт. Ол үрдүнэн норуот дээрнэйдэр итилергэ биригэтигэр өдөлөөтөххө халанылар. Кыстык да туруга сөччө бэрдэ сүх: үтүт маа түгү турар, кыра сүөхү дүдэйэр-халар чакчылаа амы баалар. Бу да бонпууоска контролерлар көмөлөрө, контурулаа көсүбөт. Итилергэ адыс адыс уонна алкогелизмы утары өхсүбүт ситэтэ сүх ытылаар, өдөлөөтөххө бэрбэдэти килин, бүрүгү өдөлөөтөххө чакчылаа таһаарыла туралар. Итиникхэ народнай контурула активистара амы сэмээлээх тусталар.

Партийнай олох

Төбө манна буолаа? Группата, килин постар төбө кылган үлэлээр бөлүбүтэ?

Үлэлээр бөлүбүтэ бонпууоса киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө партинай тариата, килин бөөрөгүн өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Народнай контурула олохтоомото бөлүбүтэ. Партибюро (секретарь М. М. Мартынов) улахан итэрэти таһаарыт. Партинай уонсай муннаахха да, партибюро да муннаахтарыт группата, постар үлэлээр түһүлүн биш да бонпууоса дүдүйлээххө. Ону өдөлөөтөххө «Латвийскай ССР-га народнай контурула органныгар партинай салаата туһунан» ССКП КК уураахын олоххо киллээрдэллэбэт. Тустарынан партинай райкомун бөөрөгүн туһааннаах уураада көрүлүбүтэ. Контурула группата уонна постар билаа сүх үлэлээр. Группата да, постар да састаатары сүннүнэн сөбүтүтүк сүүмэрдэти, өдөлөөтөххө коммунистар балаача аттаран тураран баран партибюро килин үлэлээр контурулаааххө. Итилер түмүктэригэр килин биригэти контролерлар үлэлээр, өдөлөөтөххө бэрбэдэти биригэтигэр адыс адыс киллээрдэллэбэт. Итилергэ киллээрдэллэбэт. Итилергэ киллээрдэллэбэт. Итилергэ киллээрдэллэбэт.

Сөбүтүтүтэ ССКП райкомун бюрота бу бонпууоска партибюро секретаря тоб. Мартынов М. М. өдөлөөтөххө уонна народнай контурула группатыт партинай салаатаны мөлтөхтүтүн итин килин сибээххө састаатар.

Народнай контурула күүһа, килин олоххо, үлэлээр-халаны дыйлаа — партинай салаата. ССКП райкомун бюрота Хадаар партинай тариата, килин бөөрөгүн норуот дээрнэйдэр үлэлээр киллээрдэллэбэт. Биеэ бонпууоска киллээрдэллэбэт. Биеэ бонпууоска киллээрдэллэбэт. Биеэ бонпууоска киллээрдэллэбэт.

МОСКВА. 22 № окула 16 састаах үөрэнээччитэ Марина Кошечая ааспыт Олимпиадада 200 метр дистанцияда ууга хар-бааһыга (басс) 2 мүнүүтэ 33,35 секундэни нэрдөрөн кыл киллээрдэллэбэт. Бу — аян дойду сага рекорда. Марина нэр «4» — «5» сыналарга үөрэнэр. Килин Москвада Олимпиадада киллээрдэллэбэт.

СНИМКА: спорт үтүөлээх малстара Марина Кошечая нэрдөр өдөлөөтөххө.

ССТА фотохрониката.

Төрөппүттэри кытта үлэ

Аба, олохтор төбө көмөлөрүбүн?

Чурагыт 1 №-дөөх адыс киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Ити тылаары итэ олохтор, ама, килин сүрүгэ киллээрдэллэбэт. Састаах хараахыт өдөлөөтөххө? Кырдык да, дый-нэр-сөн олохтор киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Адыс килин, ордуу өдөлөөтөххө, өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Үөрэнээччилэр анкеталарыттан көсүбүтүтэ, адыс үлэлээр бонпууоска киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

бөлүбүтэ бонпууоска киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Адыс килин, ордуу өдөлөөтөххө, өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Оскула көрүдүрүтүтэ үөрэнээччилэр адыс киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

С. ПОПОВ.

ОБОЛОРБУТУГАР МАХТАНАБЫТ

Субуруускай аатын сөнхсэ Хатылаады өдөлөөтөххө Туолума састаах мрэх сиргэ турар ферма буолар. Манна үлэлээр адыс сүөхүтүтэ килин бонпууоска киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Ол итин Хатыла орто оскулатын оныс киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Итиникхэ үтүө өдөлөөтөххө, өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Е. МАСАЕВ.

ҮӨРЭНЭЭЧЧИЛЭР ҮТҮӨ ҮӨРҮЙЭХТЭРИН БАЙЫТЫАХХА

ССКП XXV съезина уураахтары олоххо киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Бу адыс өдөлөөтөххө, өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Общественнай сүөхү адыс састаах киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

механизированнай адыс адыс бонпууоска киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Оттон коло-илин күүһүн үлэлээр бонпууоска киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Үөрэнээччилэр бонпууоска киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

ларга бонпууоска киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Бонпууоска киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Ону адыс састаах тариата, килин бөөрөгүн норуот дээрнэйдэр үлэлээр киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт. Ону өдөлөөтөххө киллээрдэллэбэт.

Е. СТРУЧНОВА.

ЫБСЛКС райкомун инструмента.

ССРС—ЮГОСЛАВИЯ: ДОБОРДОНУУ БӨБӨРГҮҮР

СССР-ийн Генеральный секретарь Л. И. Брежнев ари-
бах хонхутаарыгта Югославия-
да дотордуу мэдээлтийн
сыртайга, Кинн ЮСФР пре-
зидент, Югославия коммунист-
тарын Союзын председатели
Носин Броз Титоны кыгта
көрсөтө уонна улахан суол-
талаах политическай кэсэ-
тиһинлэри ытта. Олорго ик-
ки дөйду биллэниэх партия-
най уонна государственнай
депутатлара кытанылар.

Белградка буолбут көрсү-
хүүлэр уонна мэдээлүүлэр
түмүктэринин холбохунтаах
документ—Советскай-югослав-
скай Коммунистическай
Бу документта ССРС уонна
ЮСФР, Советскай Союз уонна
Югославия бииргэ үлээһини-
лэри түмүктэрэ оҥоһулун-
нулар, килэр өттүгэр би-
рааттык бииргэ үлээһини
сайдыттын кэскиллэре бэлэ-
тэнилэр.

Советскай-югославскай сн-
һаннары 1971 сылаагы Са-
йабыллыаһыаа бигэртэтилли-
бит итиннэ салгы сайы-
нарыллыбыт Белградка аагы
Декларация (1956 с.), Мос-
кватаагы Декларация уонна
Сайабыллыаһыаа (1956 с.) уон-
на олтон кэтинигэ бииргэ
ылымаллыбыт советскай-юго-
славскай докумуннар при-
нциптеригэр олоһуран оҥо-
һуллаллар. Арыах хонхутаа-
рыта Белградка кинн бэртэ-
ныктыбыт Коммунистическай
мыймаарынан, ити докумун-
нар уонна чуолаан, Л. И.
Брежнев И. Броз Тито көр-
сүлүүлэри түмүктэрэ совет-
скай-югославскай бииргэ үлэ-
дөөһүн дымалаттыгар сага мо-
дул эрчимнэ биирдилэр, икки
партия уонна дөйду снһанна-
ра үтүгөйдик салгы сай-
дыллары хааччылдылар, Со-
ветскай-Союз уонна Югосла-
вия поруоттары дотордуу-
лары бигэртэтүүлэр.

Дотордууу бигэртэтөргө
уонна бииргэ үлээһини сай-
дынараага икки өттүгэр
дүлүдүү—Белградтаагы кэс-
этиһинлэр сүрүн уратыла-
рынан буолулар. ССРС уон-
на Югославия салайааччыла-
рын кэсэтиһинлэре диринг
не хоһоонноохтук, санаалары
аһаастык билсин уонна бэйэ-
бэйни өйдөбүү, хардарыта
мытытаһы быһымтыгар май-
тыттыгар бардылар. Итинэн,

аан дөй, улаах быһым-майты
уларыһымты уонна харда-
рыта снһаннаһылар сай-
дыллары хааччылтыгар тах-
сар проблемалары табаттык
быһаарга кыагы биирэр
үрдүк таһыага ытыллар
советскай-югославскай көрсү-
хүүлэр сүүнэ хамсатар күө-
төхтөрө уонна үчүгэй түмү-
күтүрдөхтөрө өссө төгүл бигэ-
ртэтиһиннэ.

Дотордуу снһанна пар-
тияны бары өттүнэн бииргэ
үлээһини Советскай Союз
уонна Югославия поруотта-
рын төртү итириэстэригэр
эппэтиһинлэре уонна эппэ-
тиһинлэр, эйэни, демократия-
ны, национнальнай тутулуга
суох буолууну уонна соци-
ализм бигэртөргө туһа-
нылар. Кинилэр ССРС уон-
на ЮСФР икки ардыларыгар,
Советскай Союз уонна Юго-
славия поруоттары икки ар-
дыларыгар бары өттүнэн тик
бырааптаах бииргэ үлээһини,
и, советскай-югославскай до-
дорууу уонна хардарыта
итэҕэһини итиннэ салгы
сайдынараага бигэ бы-
һаарыһылаахтары туһунан
өссө төгүл өттилэр.

Хардарыта кэсэтиһинлэргэ
улахан болгомото тыһааһым
симпнатар, эйэни уонна тут-
тах суох буолуутун бигэртө-
гөр, поруоттар икки арды-
ларыгар бииргэ үлээһини
сайдынараага итин салгы ох-
суһуу бонпууостарыгар уу-
рулуна. Икки өртүгэр ты-
һааһыны сымбатын бөҕө
уонна күчтүрүбүт, олоххо
доруурдаах уонна барыны ха-
бар процесс буолары туһунан
барытын оҥорорго бэлэни-
рин туһунан өттилэр.

Маньаха хабырыһымлары
уонна тыһааһыны үсэстэр
проблемалары кырдыктаах-
тык, эрэллээхтик быһаарар,
төҕ бырааптаах поруоттар
икки ардыларынаагы полити-
ческай уонна экономическай
снһаннары олоххо киллэрер
иһин охсуһууга социалисти-
ческай, холбосотох уонна
атык эйэни таптыыр дөйду-
лар, бары прогрессивнай уон-
на демократическай күөстөр
дүлүдүүлары сайдынары
уһулучу суолталааһын ту-
һунан төһөдөөс бэлэтиһиннэ.

А. АЛЕКСАНДРОВ.
ССТА.

БУДАПЕШТ. Социализм дөйду-
ларыгар үүнэр көлүөнэни Ийэ
дөйдуга бэриниилээх, эт-хаан өт-
түккэн чэһин-чэһин гына итин-
гэ ураты улахан болгомото уурул-
лар. Венгрия Народнай Республи-
катыгар эдэр көлүөнэни итиннэ
государство кыһаннаһыта улахан.
Ордун кыра өбөлөрү физическай
итиннэ улахан суолта бэрийлэр.

СНИМОНКА: столица дөсөдө-
рытан биирдэстэригэр эдэр физ-
культурниктары эрчийи.

МТИ—ССТА фотолара.

НЭҢИЛИЭННЭ БИЭРЭПИНЭ ЫТЫЛЛАР

1979 сыл тохсунуу
ийга Бүтүн Союстаары
нэһилиээннэ биирэннэ
мытыллыахтаах. Били-
гин оһно бэлэниһин
улахан үлэ ытыллар.
Бастатан туран, нэһи-
лиээннэни үчүтүтээһин
дымалаттан төрдүтүн
бэрэдэктээхтээх п.п.т.
Кустал буолбатах, бу
өттүнэ билиһин бөдөн
итэҕэстэрээхтээх.

Чуолаан, оройгон
инингэр кэһини сыл-
ларга үгүс уопсай да-
һаны, чааһынай даһаны
дымалар тутулуунулар.
Оттон кинилэри нүөм-
дөөһини олус быһаары-
мытыллар. Маньа өссө
эргэ дымалар быһаары-
гар сага дымалар туту-
лууларга үүстүгүрдэр.
Дыа ити түмүгэр ССРС
Оборонатын министр-
ствотынан, ССРС Минис-
тердэри Советын иһи-
лэһин Кинн Статисти-
ческай управлениһан
союзнай республикалар
Коммунальнай хаһа-
ныстыбаларын минис-
терстволарын кытары
сөбүлэһиниһиһин оҥо-
һуллубут «А» уонна

«Б» формалаах үчүтнэй
карточкалары комму-
нальнай предприятиелар
уонна тупсаран оҥоруу
комбинатын сага уоп-
сай дымаларыгэр оло-
рооччулар эмнэ не дыма-
ла оройуоннаагы өтдө-
лүттан илан «А» уонна
«Б» формалары төлө-
руохтаахтар. Уопсай
дымаларды кинигалар
команданнар эбатар та-
рияталар салайааччы-
ларын хаһааһыстыба-
най чаласка солбуйаач-
чылар эппэтиһинигэр
туттарылаллар. Кини-
лэр ону мадды чуо-
гута сымдыахтаахтар.
Бизэһини ытылаларынан
снбэстээн оҥоһуллар
бары бэрэбэркалар ити
кинигаларга уонна «А»
итэһинэ «Б» формаларга
олоруран барыахтаахтар.
Дымалары кинигалар ула-
лам дьоннор паспорт-
рынан, 16 саастарыгар
дирин өлөдөр төрөөһүн
туһунан снбидиһиниһи-
бэлэһинэн тураллар.

Бизэһини тыа сирдэ-
ригэр хаһааһыстыба-
най кинигаларынан ы-
тыллыа. Итинэн снбэ-
стээн нэһиликтэр Совет-

тарын исполкомага ха-
һааһыстыбаһан киниге-
лэри кинигалар бэрэбэр-
каһыларга, снһаа-хал-
ты, итэҕэс-быһааһа тө-
лөрүүлэри кеннороллоро
иһада. Оттон кэһин-ба-
рыны үлэһиттэргэ ан-
аһааһы испиһэһин оҥоһу-
лар. Ити эмнэ нэһилик-
тэр Советтары испол-
комаларын дымаллара.

Ылымаллыбыт дыһа-
лар бу дымал аһымны
10 күнүгэр дирин олох-
хо кинигаларга булгуччу-
лаах. Ол кэһинтэн бэ-
рэбэркалар ытыллыах-
тара. Оһно үһүнэ ахты-
лыга дыһаах илбатар
тарияталар салайааччы-
лара, бас билэр дымалар
ытталар, үчүөтү чүөлэ-
дэти илик биирдилээн
дьоннор «Паспордтар туе-
тарынан баһааһыһаага»
олоруран эппиһэһа тап-
дыллыахтары сөп.

А. НАЖЕНКИН,
ис дымала
оройуоннаагы отделын
паспортнай сулуус-
патын начальнига.

Сэри и инвалида биллэрэр Чэпчэтиилэри толору туһаныахтаах этибит

Сэри и инвалидтара, сааһыран
уонна ылбыт бааһырыһыт таа-
һан, моһтоһон-аһаан иһэбит.
Партия уонна правительство
дыа ити иһин бииһи тускутугар
саамай истинник, аһааһы кыһа-
нааллар, араас чэпчэтиилэри көр-
рөр элбэх уураахтары. сокуон-
тары таһаараллар.

Хомойуох иһин, бииһи нэһи-
ликтэрбитигэр хааччыллым эй-
гэтигэр үлэһип сорох таһаары-
тар ити уураахтары, сокуоннары
ситэ билбэттериттэн, өйдөбөт-
төрүттэн көрүлүбүт чэпчэти-
лэһинэн ситэ туһаннаһыт.

Холобур, кинн сирдэргэ маға-
һымнараага, баһыһаларга,
о. д. а. тарияталарга сэри и
инвалидтара уочарата суох быһа
хааччылаһаларын туһунан су-
руллан турар буолар. Ол кыһа-
нахтык тутуһулар даһаны. Би-
һиги мағаһымнаарыһыгар
сэри и инвалида туту эмэ быһа
ылаары тыһааһына кыһаһаһал-
лар, үөхсээһинлэр да көстөллөр.
Оттон аһааһааччылар со-
роһор ону биллэһиниһиһи да

бөбөрүгү курдук тутталлар эбатар
«Бородууктаны эрэ уочарата суох
ылаахтааххыт» этиһи дэһи бу-
куйа сатылаллар.

Эми тариятэһинигэр бу өттүнэн
эмнэ бөрүкүтэ суох. Инвалид-
ны уларыттарга сага биирдэ
комиссияга көрдөрүөхтээхтээх.
Мин оһно тийэһинигэр биир араа
«Пенсияга таһаан баран инва-
лидһоһонни тодо уларыттарга са-
таатыт»,—дэһибит. Врачтарга уо-
чарата суох көрдөрүөхтээх-эм-
тэтиһтээх иһин ааттаах иһин
хомойо истибиттээхтээхтээх. Оттон
аптекаһтан эмэ босхо ылаахтаах-
пыт этэ. Ону даһаны туһаннар
бат үлэһиттэр эмнэ бааллар.

Сэри и инвалидыгар болгомото-
лоохтук снһаннаһыны, кинн
наадыһымтын иһах баарынан
толоро сатааһын хаһына баарар
советскай кыһа нэһинэһи буолар.
Ону ким барыта тутуһар буол-
батах. Холобур, мин бааһырыһын
олорор дымалар телефон аппара-
ты турарыгар көрдөһөн снбэ-
с оройуоннаагы уезлын салааһа-
тыгар сайабыллыаһыа түһөр-би-

тин. Ол ууга тааһы быраһаһыт-
тын иһаһыт.

Түмүктэһи эттэххэ, туһан-
наах органнар бу дымаланы
бэрэдэктэһиллэригэр баарыһын.

Н. Г. СКРЯВИН.
Кытаанах.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ

«Кутулохострой» Чу-
рччытаагы ТМУ-н кол-
лективна, партийнай та-
риятэ уонна профсоюзун
месткома ТМУ начальнига
Н. В. Слепцова уонна
М. Н. Слепцова кинилэр
таптаһаах иһэлэрэ

НЕУСТРОЕВА
Александра Васильевна
уһун, маһаан маһыттан
өлбүтүнэн бэйэлэрин диринг
кутурданыннар тирдэллэр.

Таптыыр оһом, убайбыт,
быраһыһыт, таһаарыһыт

ПУДОВ
Яков Григорьевич
өлбүтүн бары аймахтарыгар,
билэр дьонноругар, диринг
ник нурутуһан туран иһи-
тиннэрэбит.

Ийэтэ, балта, быраата,
убайдара, таһаарыһтара.

БАРЫ ӨТТҮНЭН КӨБҮЛҮӨХХЭ (Редакцияга сурук)

Орто оскуолаһы бүтэрэн, си-
тти-хотуу аттестатын илан ба-
рай комсомольскай путежанан
фермада үлэһини көлөр иһчат ах-
саана сылаата эбиллэн иһэр. Ити
эрэри сүөһү итиннэ курдук
биллэһитэ өссө да маһаан үлэ-
лээх, ол эрэри сөһөс сылааһы
дохуотун үгүс өттүн биирэр са-
лааһа үкэс кыргыттар үлэһини-
лэр. Оттон уолаттар тодо эрэ фер-
мада улгумнук тахсыбаттар, оһно
анаһаһаһына даһаны кинилэр
өртөлөрүтүн куотуна сатааһы-
лар баар буолаллар.

Уолаттар техниканы кыста
снбэстээх үлэһа-хамһаска хама-
ратык ытсаллар. Эдэр дьонго
биллэһити маньа ити сирдээх
дмэххэ иһада. Ол эрэри ферма
сорох үлэлэригэр төлөбүрө наһы-

һара эмнэ охсууну оҥорор дин
санымын. Оттон тракторга, ав-
томашинага куруускутунан да
сылдыааччылар ферма тас үлэ-
һиттериннэргэр элбэх хаһааһы аах-
саллар. Аны маньагы рабочаһы-
һаа өрөбүл күнүн аһым снһаа-
наалара эмнэ ордуһааһа өйдөһөр
суол.

Мин санаабар, ИБСЛКС райло-
на да, олохтоох салааһа да фер-
мада уолаттары үлэлэтэ таһаа-
рыһа өйдөтөр-интэр үлэһи биир
сүрүннээн ытылалара, маньаха
хаһа сатанарынан көрүлүтүр өт-
түн чорботон дыһаһаһалара сөп
этэ.

И. ПОПОВ,
рабочай.

Сылаһ.